

This question paper contains 6 printed pages]

AH—388—2019

FACULTY OF SOCIAL SCIENCES

B.A. (First Year) (Second Semester) EXAMINATION

MARCH/APRIL, 2019

ECONOMICS

Paper IV

(Economy of Maharashtra)

(MCQ + Theory)

(Tuesday, 9-4-2019)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—2 Hours

Maximum Marks—40

- N.B. :—**
- (i) Attempt All questions.
  - (ii) All questions carry equal marks.
  - (iii) Wrong answers of MCQ's will carry equal marks.
- (i) सर्व प्रश्न सोडवा.
- (ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
- (iii) बहुपर्यायी प्रश्नांच्या चुकीच्या उत्तरास ऋणात्मक गुण आहेत.

MCQ

10

1. Attempt the following multiple choice questions :

खालील बहुपर्यायी प्रश्न सोडवा :

- (1) Which of the following is *not* the problem of Rail Transport ?

- (A) Lack of modern technology
- (B) Fuel problem
- (C) Passengers without ticket
- (D) Abundance of waggons

खालीलपैकी कोणती रेल्वे वाहतूकीची समस्या नाही ?

- (A) आधुनिक तंत्रज्ञानाचा अभाव
- (B) इंधन समस्या
- (C) विना तिकीट प्रवासी
- (D) वाघीणीची विपुलता

P.T.O.

- (2) Match Group 'A' with Group 'B' and select the correct answer from the codes given below :

Group 'A'

- (a) Less productivity
(b) More population
(c) Migration of population
(d) Green Revolution

Group 'B'

- (i) Use of HYVP seeds
(ii) Attraction of urban life
(iii) High birth rate
(iv) Lack of capital

Codes :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(A)	(iii)	(ii)	(iv)	(i)
(B)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(C)	(ii)	(i)	(iii)	(iv)
(D)	(i)	(iv)	(ii)	(iii)

खाली दिलेल्या गट 'अ' आणि गट 'ब' मधील जोड्या जुळवून उत्तराचा योग्य संकेतांक निवडा :

गट 'अ'

- (a) कमी उत्पादकता
(b) अधिक लोकसंख्या
(c) लोकसंख्येचे स्थलांतर
(d) हरीत क्रांती

गट 'ब'

- (i) HYVP बियाणाचा वापर
(ii) नागरी जीवनाचे आकर्षण
(iii) जास्त जन्मदर
(iv) भांडवलाची कमतरता

संकेतांक :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(A)	(iii)	(ii)	(iv)	(i)
(B)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(C)	(ii)	(i)	(iii)	(iv)
(D)	(i)	(iv)	(ii)	(iii)

(3) Which type of guage has the widest guage of Rail Transport ?

- (A) Narrow guage (B) Meter guage
(C) Broad guage (D) All of these

रेल्वे वाहतूकीचा सर्वात रुंद रेल्वे मार्गाचा प्रकार कोणता ?

- (A) नॅरो गेज (B) मिटर गेज
(C) ब्रॉड गेज (D) यापैकी सर्व

(4) Which is the objective of SEZ :

- (A) Generation of additional economic activity
(B) Creation of employment opportunities
(C) Development of Infrastructural facilities
(D) All of the above

विशेष आर्थिक क्षेत्राचे उद्दिष्ट कोणते ?

- (A) अतिरिक्त अर्थोत्पादनाची साधने निर्माण करणे
(B) रोजगाराच्या संधी निर्माण करणे
(C) पायाभूत सुविधेचा विकास
(D) वरीलपैकी सर्व

(5) Population living per square km is called as :

- (A) Density of population (B) Sex ratio
(C) Death ratio (D) Proportion of population

दर चौरस कि.मी. क्षेत्रात राहणारी लोकसंख्या म्हणजे ..... होय.

- (A) लोकसंख्येची घनता (B) लिंग दर
(C) मृत्यू दर (D) लोकसंख्या प्रमाण

P.T.O.

(6) Which one of the following is the target of Maharashtra State Industrial Policy, 2013 ?

- (A) Creation of 29 lakhs new employment
- (B) Creation of 15 lakhs new employment
- (C) Creation of 20 lakhs new employment
- (D) Creation of 5 lakhs new employment

खालीलपैकी कोणते महाराष्ट्र राज्य औद्योगिक धोरण, 2013 चे लक्ष आहे ?

- (A) 29 लाख नवीन रोजगार निर्माण करणे
- (B) 15 लाख नवीन रोजगार निर्माण करणे
- (C) 20 लाख नवीन रोजगार निर्माण करणे
- (D) 5 लाख नवीन रोजगार निर्माण करणे

(7) Who appoints the chairman of Statutory Development Board ?

- (A) Chief Minister
- (B) Governor
- (C) Chief Judge of the High Court
- (D) Finance Minister

वैधानिक विकास मंडळाच्या अध्यक्षी नेमणूक कोण करतो ?

- (A) मुख्यमंत्री
- (B) राज्यपाल
- (C) उच्च न्यायालयाचे मुख्य न्यायाधिश
- (D) अर्थमंत्री

(8) What is the name of International Port of Mumbai ?

- (A) Jawaharlal Nehru Port Trust
- (B) Indira Gandhi Port Trust
- (C) Rajiv Gandhi Port Trust
- (D) Mumbai Port Trust

मुंबई येथील आंतरराष्ट्रीय बंदराचे नाव काय ?

- (A) जवाहरलाल नेहरू पोर्ट ट्रस्ट
- (B) इंदिरा गांधी पोर्ट ट्रस्ट
- (C) राजीव गांधी पोर्ट ट्रस्ट
- (D) मुंबई पोर्ट ट्रस्ट

(9) Find out the odd factor :

- (A) Seeds (B) Wheat
(C) Insecticides (D) Fertilizers

असंबंध घटक शोधा :

- (A) बियाणे (B) गहू
(C) किटकनाशके (D) खते

(10) As per the census of 2011, literacy rate is minimum in ..... district.

- (A) Nandurbar (B) Osmanabad
(C) Gadchiroli (D) Jalna

2011 च्या जनगणनेनुसार सर्वात कमी साक्षरता दर असणारा जिल्हा ..... हा आहे.

- (A) नंदूरबार (B) उस्मानाबाद
(C) गडचिरोली (D) जालना

Theory

2. What is migration ? State the causes of rural migration in Maharashtra. 10
स्थलांतर म्हणजे काय ? महाराष्ट्रातील ग्रामीण स्थलांतराची कारणे सांगा.

Or

(किंवा)

Explain the merits and demerits of Green Revolution in Maharashtra.

महाराष्ट्रातील हरीत क्रांतीचे गुण-दोष स्पष्ट करा.

3. State the structure and functions of Marathwada Statutory Development Board. 10

मराठवाडा वैधानिक विकास मंडळाची रचना आणि कार्ये सांगा.

Or

(किंवा)

Discuss the nature and problems of road transport in Maharashtra.

महाराष्ट्रातील रस्ते वाहतूकीचे स्वरूप आणि समस्यांची चर्चा करा.

P.T.O.

4. Write short notes on (any two) :

10

- (i) Sex ratio
- (ii) Land reforms
- (iii) SEZ
- (iv) Regional imbalance in Maharashtra.

थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) :

- (i) लिंग गुणोत्तर
- (ii) जमीन सुधारणा
- (iii) सेझ
- (iv) महाराष्ट्रातील प्रादेशिक असमतोल.